

ГОВОРИТЬ МОЛОДЬ

Стефанія Олійник

НАТХНЕННЯ МОЛОДІСТЮ: ФЕСТИВАЛЬ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА «АКАДЕМІЯ»

Впродовж 28 березня – 5 квітня у Львові відбувся Перший фестиваль музичного мистецтва «Академія», який став унікальним явищем в царині академічної музики в Україні. В чому його незвичність та винятковість? Насамперед тому, що він ініційований професорами та студентами Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка й усі дев'ять концертів фестивалю – дев'ять різнорідних програм – виконували студенти консерваторії.

Така насичена концертна діяльність – чудова практика для студентів-музикантів. Ще приємніше, що лозунг фестивалю *Молоді – молодим!* не був порожнім гаслом, а став справжнім досягненням організаторів фестивалю, які потурбувалися, щоб концерти студентів Академії відвідало якомога більше їх однолітків з інших Вищих навчальних закладів Львова. Ділитися своїм творчим надбанням у складний час, підтримувати один одного, спілкуватися та об'єднуватися під знаком мистецтва і краси, молодості і духовності – ця натхненна мета фестивалю виявилась неймовірно актуальною і запотребованою – як для слухачів, так і для молодих виконавців.

Фестиваль був укладений з дев'яти концертних програм: одна їх частина репрезентувала різні виконавські та композиторську кафедри ЛНМА; відповідно відбувалися окремі концерти фортеп'яної, скрипкової, вокальної музики, програма з творів для духових та ударних інструментів, концерт з творів молодих композиторів-студентів Академії. Інша частина концертів виявляла мистецький рівень і потенціал творчих колективів консерваторії – концертні програми за участю камерного оркестру «Академія», студентського симфонічного оркестру та хору, колективів кафедри народних інструментів – капели бандуристів та оркестрів народних інструментів, симфонічного оркестру оперної студії.

28 березня у залі Львівської філармонії відбулося урочисте відкриття фестивалю, яке розпочав камерний оркестр «Академія». Колектив, якому довірили розпочинати фестиваль, впродовж понад 50 літ є провідним камерним оркестром України, відомий і за кордоном. Художнім керівником оркестру є Мирослав Скорик, керівником і концертмейстером – Артур Микитка, диригентом – ректор Ігор Пилатюк. В активі оркестру сотні концертів, виступи на українських та зарубіжних музичних фестивалях, співпраця зі славетними музикантами і композиторами сьогодення. Програма першого концерту мала на меті також познайомити слухачів з творами сучасних композиторів Віктора Камінського і Мирослава Скорика. Невимушену атмосферу молоді оркестранти створили виконанням твору Камінського «Репетиція оркестру», наче дозволивши слухачам підглянути через замкову шпарину на творчі будні музиканта. На противагу «музичному жарту»,

наступний твір композитора «Berliner concerto grosso» розвиває тему протиставлення духовних цінностей минулого й сьогодення. Солістами виступили студенти Богдан Кожушко (акордеон) і Василь Пташник (саксофон). Камерний оркестр «Академія» був першовиконавцем багатьох творів свого художнього керівника Скорика. У другому відділі концерту прозвучали його Перша і Шоста партити, «Танцювальна сюїта» (солісти Оксана Рапіта та Мирослав Драган, фортеп'яно), яка занурила слухачів у атмосферу ретро-джазу. Джазові акорди, що завершили концерт, створили музичний місток до наступного концерту фестивалю, присвяченого естрадній музиці та феєрії танцювального жанру.

Програму другого концерту Фестивалю виконував студентський симфонічний оркестру ЛНМА. Вона була напрочуд теплою та яскравою і, без сумніву, зіграла слухачів, які завітали у Львівську філармонію у прохолодний і похмурий день 29 березня. Родзинкою концерту стало виконання «Болеро» Моріса Равеля та популярних джазових композицій. Барвистий оркестр Равеля, що увібрав уся потужність оркестрового письма свого часу, тут поєднується з новим, незвичним і навіть екзотичним для свого часу звучанням джазового бенду. Виконання цього твору – неабиякий виклик для будь-якого оркестру, адже кожен музикант, кожне музичне соло тут як на долоні. У виконанні оркестру консерваторії під батутуою Зінаїди Остафійчук молоді оркестранти зуміли втілити запал, свіжість і невимущеність танцювальної мелодії та пульсуючого ритму, що наче гіпнотизує, заворює слухача.

Студентський симфонічний оркестр, концерт «Симфо-джаз»

Продовжили вечір популярні джазові твори, які можна сміливо назвати класикою джазу. Пісні Френка Сінатри та Луї Армстронга в елегантному виконанні Юрія Григораша (баритон) навіяли атмосферу бродвейських мюзиклів та ліричного супроводу чорно-білих голлівудських фільмів. Серед інструментальних композицій прозвучали твори Арно Бабаджаняна «Ноктюрн» та «Камерне концертино» для саксофона й 11 інструментів Жака Ібера з яскравим соло саксофоніста

Василя Пташника. Примітно, що до диригування оркестром у цих композиціях долучилися студенти диригентського факультету, а аранжування відомих пісень для оркестру здійснив студент-магістр Любомир Ліщук. Настрій, що панував упродовж вечора, залишив у слухачів теплий, яскравий спогад, який зіграв і по закінченні концерту.

Наступний концерт фестивалю мав назву «Музичні паралелі. Фортеп'янна музика ХХ ст.». Спільним знаменником для усього розмаїття творів, написаних для фортепіано, стало виконання студентами та аспірантами лише музики ХХ століття, яка відображає всю мінливість та складність розвитку музичного мистецтва щойно минулого століття. Адже визначення «модерн», яким прийнято окреслювати мистецтво цього часу, не ставить перед композитором жодних стилістичних вимог, а навпаки – дає велику свободу вислову творчої думки. Тому музика ХХ ст. напрочуд різномірна, тут нічим не стримана креативність задуму автора переплітається із загальними скороминучими мистецькими течіями – імпресіонізму, неокласицизму, фольклоризму, авангарду, мінімалізму, естради та джазу та ін. Інтригуюче питання – а яке ж буде творче розв'язання ідеї автора – залежить від кожного конкретного твору. Слухачі мали змогу провести паралелі між творами українських композиторів ХХ століття – Б. Лятошинського, В. Барвінського, А. Кос-Анатольського, В. Бібіка, І. Карабиця, сучасних – В. Сильвестрова, Л. Грабовського, І. Щербаківа, Б. Фроляк, визначних європейських композиторів-реформаторів музики – А. Шенберга, А. Веберна, І. Стравінського, Д. Лігеті, П. Гіндеміта, О. Мессіана, а також популярними композиціями джазових виконавців – С. Джопліна, О. Пітерсона та ін.

Концерт 31 березня, що відбувся у залі Львівської філармонії, мав назву «Фольк-калейдоскоп», а отже передбачав запал народного виконавства, феєрію танцювальності, мелодій та ритмів, рідних та близьких українській душі. *«Серце України таємниче й зворушливе: воно або б'є джерелом в своєрідному гуморі, або сумує в трагедії; народна душа, під тягарем репресії заховала ідеали в традиції такі ж старі, як стара історія їх раси. Все це знаходить вираз в музиці України»* – писав ще 1922 р. рецензент американської газети «Arkansas Gazette». В Україні фольклор, який здавна відігравав особливу роль у збереженні самосвідомості нації, постійно і глибоко входив у професійне музичне мистецтво, надихаючи композиторів своїми символами, образами, виразовими засобами. Нинішній репертуар виконавців на українських народних інструментах рясніє не тільки фольклорними творами (численними обробками українських народних пісень і танців), а й композиціями сучасних українських авторів (Я. Олексіва, В. Попадюка, О. Герасименко) й аранжуваннями естрадної та джазової музики (А. П'яццоли та ін.). Все розмаїття музичної творчості, натхненною українською народною музикою, з приємністю почерпнули слухачі у виконанні ансамблю бандуристів (керівники Т. Лазуркевич та І. Чупашко) та оркестрів народних інструментів (керівники Я. Олексів та О. Личенко).

Сміх продовжує життя, а гумор у поєднанні з класичною музикою – це справжній секрет довголіття! У всесвітній день гумору 1 квітня студенти кафедри духових і ударних інструментів тішили слухачів веселою та радісною музикою на концерті «Prima aprilis. Весела музика для духових та ударних інструментів».

Програма концерту була укладена з творів жартівливого змісту та яскравих колоритних композицій українських та зарубіжних композиторів. З віртуозних п'єс публіці особливо припала до душі «Бджілка» А. Паскуллі у виконанні Микити Мойсеєнка (гобой), увертюра до опери «Кандіде» Л. Бернстайна у виконанні квартету кларнетистів (Т. Гамар, А. Кравченко, М. Пашко, О. Голоух); твір «Дебютант» Г. Кларка виконав Іван Кормош (труба). Багато творів переносили слухачів до колоритної Іспанії, з її пристрасними мелодіями та ритмами у стилі фламенко. Серед них: Б. Ковача «Наслідуючи М. де Фалья» (Максим Барабах, кларнет), М. Равеля «Хабанера» (Оксана Добровольська, гобой), В. Василевський «Варіації у стилі фламенко» (квартет трубачів – А. Єдинак, Л. Москалик, Ю. Сірий, В. Довгань), Ч. Кореа «Іспанія» (квартет саксофоністів з перкусіоністами – К. Качмар, Р. Асанов, В. Пташник, Б. Якимів та Г. Король, Р. Демковський). Справжній фурор у залі здійснили Микола Боднарчук своєю незвичною, колоритною грою на тубі, Василь Пташник (саксофон) в інтригуючому, наче «шпигунському» творі І. Готковскі «Патетична варіація № 6», а також тріо ударників у складі Григорія Короля, Ольги Дробіняк і Романа Демковського, що запалили слухачів виконанням творів Д. Олійника «Час Дарбуки» і «Чарівні тарілочки». У програмі прозвучали твори й українських композиторів: «Фантазії на дві українські теми» М. Лисенка (Наталія Кожушко, флейта), «Коломийка» М. Лисенка (дует саксофонів В. Пташник і М. Поцко у супроводі фортеп'яно) та Фінал з «Концерту» І. Шамо (Інна Воробець, флейта). Надзвичайно вдалий День Сміху у яскравій та гучній музичній компанії!

*Квартет саксофоністів,
концерт «Prima aprilis. Весела музика для духових та ударних інструментів»*

Однією з цікавинок будь-якого фестивалю є прем'єрні виконання, і тут наш Фестиваль не був винятком. Для концерту «Діалоги. Рефлексії молодих композиторів на забуті твори львівських додекафоністів та авангардистів» студенти кафедри композиції підготували низку власних творів, які були об'єднані однією тематикою: діалог молодих авторів з творчістю львівських додекафоністів та авангардистів Й. Коффлера, А. Нікодемівича та Р. Гаубеншток-Раматі. У виконанні ансамблю

сучасної музики «Constant Y» відбулися прем'єри таких творів як «Tanezrouft» для флейти, кларнету, віолончелі та препарованого фортеп'яно М. Хшановського, «Розмова» для двох фортеп'яно П. Жерухи та «Waiting for...» для препарованого роялю і трьох виконавців Н. Скрипника. Окрім того, у програмі концерту були «Тріо» оп. 10 для скрипки, альту і віолончелі Коффлера, «Sonorita» для скрипки Нікодемівича та «Alone 2» графічна партитура для ансамблю Романа Гаубеншток-Раматі, виконання яких є насправді рідкісним та знаменним. Тут публіка очевидно розділилася на дві частини: ті, що прийшли створити уявлення, як виглядають і звучать сучасні твори академічної музики, й ті обізнані слухачі, які потрапили на справді раритетний концерт – виконання забутих творів львівських авторів ХХ ст.

3 квітня у Залі ЛНМА відбувся черговий концерт з програмою «Невідомий Лисенко» як вшанування, вияв пієтету студентами консерваторії до творчості свого патрона Миколи Лисенка. Програма зумисно була укладена з нечасто виконуваних, мало знаних камерно-вокальних творів та фортеп'яних мініатюр класика української музики. Варто зазначити, що з усіх концертів Фестивалю цей мав найбільш інтимну, сердечну атмосферу. Коло образів солоспівів Лисенка не втратили своєї актуальності і здатності торкати глибокі струни душевних переживань і почуттів. В солоспівах композитора втілилися широка палітра тем і образів, притаманних романтичному мистецтву: переживання нерозділеного кохання (солоспіви «Човен», «Ти не моя», «У сні я плакав»), нелегкої жіночої долі («Якби мені, мамо, намісто», «Ой умер старий батько», «З мого тяжкого суму»), музичні картини природи рідного краю («Вітер в гаї не гуляє», «Тебе, моя любко кохана»), тяжкі роздуми над трагічними подіями минувшини («Понад полем іде», «Ой чого ти почорніло, зеленее поле»). Ці та інші твори прозвучали у виконанні найкращих студентів й аспірантів вокального факультету академії: Юрія Вітошинського, Ярослава Папайла, Анастасії Корнунтук, Юрія Гадзецького, Михайла Малафія, Дмитра Кальмучина, Наталії Кухар та Назара Качали. Окрім солоспівів, прозвучали три ліричні фортеп'яні мініатюри Лисенка: «Мрія. На солодкім меду» у виконанні Ольги Коломієць, «Пісня кохання» (Олена Гав'юк) та «Прощальний ноктюрн» (Олена Бочарська). На закінчення прозвучав солоспів «В грудях вогонь» (на вірш М. Старицького) з надто актуальними і доречними в наш час словами:

*Чи та любов переживе могилу,
І буде знов моя душа страждать
За свій народ, за Україну милу
Про неї думати, гадать?
Над селами обдертими літати
І люду, в темряві кутку,
На боротьбу відвагу надихати,
Й будити силу в сповитку?*

Концерт «Скрипкова феєрія», що відбувся 4 квітня у Великому залі ЛНМА, репрезентував майстерність студентів та аспірантів кафедри скрипки. Щоб вразити своїм виконанням слухачів, студенти спеціально обрали показово складні, захоплюючі віртуозні твори. Тому не дивно, що пріоритет у змаганні скрипалів-віртуозів мали більш досвідчені студенти старших курсів, а також аспіранти.

Відзначилися у виконанні фрагментів сонат для скрипки соло Е. Ізаї студенти Руслан Козопас та Ігор Муравйов, а Лілія Бріль підкорила слухачів експресивним виконанням «Тарантели» К. Шимановського. Віртуозністю вразила тендітна скрипалька Олеся Зарубайко у творі К. Сен-Санса «Етюд у формі вальсу», а своєю ліричністю та сердечністю – Ярина Ясницька, яка виконала твір Р. Вагнера «Листок з альбому». Але чи не найбільше овацій зірвав концертуючий і відомий у музичних колах молодий скрипаль Назар Федюк, зігравши Фантазію «Кармен» – попури Ф. Ваксмана на теми опери Ж. Бізе. Також припало публіці до душі виконання творів українських композиторів, які окрім віртуозності, вражали неймовірною проникливістю. Глибиною музичного вислову відзначився аспірант академії Дмитро Лиско у виконанні «Української поеми» Є. Станковича. А на закінчення прозвучала «Українська рапсодія „Думка-Шумка”» М. Лисенка в перекладі для скрипки і фортеп'яно у виконанні Василя Заціхи, яка поєднала два вектори музичних настроїв цього вечора: від ліричної чуттєвості до ефектної віртуозності.

*Кухар Наталія,
концерт «Невідомий Лисенко»*

*Назар Федюк, скрипка,
концерт «Скрипкова феєрія»*

Лейтмотивом закриття Фестивалю, яке відбулось 5 квітня (для однієї частини християнського світу – у Вербну неділю, а для іншої – на Великдень), стало виконання духовних творів композиторів православного та католицького обрядів – о. Михайла Вербицького та Франца Шуберта. Вшанування о. Михайла Вербицького було присвячене також 200-й річниці від дня народження композитора, яку українське суспільство, на жаль, надто скромно відзначає цього року. Студентство консерваторії віддало шану авторові музики Національного гімну України виконанням частин з його «Літургії» та хорів на слова українських поетів. У другому відділі концерту прозвучав твір «Stabat mater» Ф. Шуберта у виконанні студентського хору та симфонічного оркестру під батугою професора Івана Юзюка.

Акценти: замість висновків. Особливий наголос в програмі Фестивалю був на звучанні, пропагуванні та популяризації музики українських композиторів минулого та сьогодення. Відтак, програма відкриття і закриття мистецької акції була підпорядкована саме цій меті. Завершальний концерт вшановував творчість автора

Національного гимну. На жаль, це був один з небагатьох концертів, укладених із творів видатного українського композитора. Було б актуальним до ювілейних урочистостей приготувати виконання не тільки його духовної спадщини, але й світської – оркестрові та інструментальні твори, чудові співогри, які б не тільки стали окрасою репертуару будь-якого театру, але й популяризували творчість о. М. Вербицького у нашому суспільстві.

По завершенні фестивалю ректор ЛНМА професор Ігор Пилатюк озвучив деякі плани на майбутнє. Очевидно, що ініціативність та креативність студентства ніколи не згасає, отже щорічне проведення фестивалю «Академія» – це завдання першочергове для його організаторів. Окрім того, планується з наступного року залучати студентів і провідні колективи не тільки консерваторії, а й інших навчальних закладів Львова.

Бажаємо організаторам та молодим виконавцям Фестивалю музичного мистецтва «Академія» творчого процвітання, приємної співпраці та натхненності і впевненості у досягненні нових вершин музичної досконалості. А, можливо, на наступний рік порадувати слухачів не тільки яскравими концертами, а й оперною виставою!

